

Näringsutskottets betänkande

1984/85: 39

om ändring av villkoren för stöd genom Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete (prop. 1984/85: 204)

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1984/85: 204 om ändring av villkoren för stöd genom Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete,

dels en motion som har väckts med anledning av propositionen.

Propositionen och motionen redovisas i det följande.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om godkännande av en överenskommelse med Norge om bl. a. införande av en ny form för stöd genom Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete, innebärande medelstillskott mot rätt till royalty e. d. I en reservation (m) avstyrks förslaget.

Propositionen

Förslag

Regeringen har i propositionen föreslagit riksdagen att

dels godkänna en med Norges regering träffad överenskommelse om ändring av villkoren för stöd [genom Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete],

dels ta del av vad föredragande statsrådet har anfört om framtida förändringar av stödvillkoren.

Huvudsakligt innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner vissa ändringar i villkoren för stöd genom Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete, vilken bildades i anslutning till avtalet den 25 mars 1981 mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena. Ändringarna innebär att stöd från fonden skall kunna lämnas inte bara som lån utan också som medelstillskott mot ersättning i form av royalty eller annan löpande avgift. Dessutom föreslås vissa andra ändringar, bl. a. av beloppsgräns för stöd från fonden. Sålunda skall fonden i undantagsfall kunna stödja även projekt vars totalkostnad understiger 3 milj. kr.

I propositionen föreslås också att regeringen i fortsättningen skall kunna ingå sådana överenskommelser om stödvillkoren som inte innefattar riksdagsfrågor enligt regeringsformen.

Motionen

Yrkande

Den motion som har väckts med anledning av propositionen är

1984/85: 3225 av Wiggo Komstedt (m), vari hemställs att riksdagen avslår regeringens förslag att godkänna den av regeringen träffade överenskommelsen om ändring av villkoren för stöd från den svensk-norska industrifonden.

Motivering

I motionen anförts att de skäl som man vid fondens tillkomst hade för att förbehålla stödet för större riskfyllda projekt fortfarande gäller. Vidare anser motionären att de av regeringen föreslagna ändringarna i villkoren kommer att innebära att fonden får karaktären av medägare snarare än av långivare. Detta, hävdas det, är en utveckling som knappast är förenlig med de principer för fondens verksamhet som riksdagen tog ställning till år 1981. Vidare anförts att fonden har verkat i mindre än tre år. Om några år, när mer erfarenheter har vunnits av de nuvarande reglerna, borde en utvärdering av fondens verksamhet och arbetsformer ske. Därefter finns det anledning att överväga förändringar i organisation och stödvillkor, menar motionären.

Utskottet

Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete (Svensk-norsk industrifond) bildades till följd av 1981 års avtal mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena (prop. 1980/81: 189, NU 1980/81: 65, rskr. 1980/81: 427). De grundläggande bestämmelserna om fonden finns i ett till avtalet fogat protokoll. Där sägs att fonden skall ha till ändamål att genom lån stödja samarbetsprojekt mellan svenska och norska företag som syftar till teknisk eller marknadsmässig utveckling av sådana företag på det industriella området. Enligt protokollet skall parterna tillsammans tillskjuta 250 milj. kr. till fonden. Härav skall Sverige bidra med 150 milj. kr. åren 1982–1985. Resterande belopp skall tillskjutas av parterna med hälften var vid tidpunkter som parterna senare kommer överens om.

I en bilaga till protokollet anges villkoren för lån genom fonden. Dessa är i huvudsak följande. Lån får lämnas för projekt som innebär högt risktagande och som på relativt kort tid bedöms kunna ge företagsekonomisk lönsamhet. Lån får i regel lämnas för högst 50% av kostnaden för det

utvecklingsprojekt som lånet avser. Lånebeloppet får inte överstiga 50 milj. kr. Projekt vars totalkostnad understiger 3 milj. kr. skall inte stödjas, ej heller projekt som avser utvinning av olja och gas. Särskild säkerhet för lån behöver inte ställas. Återbetalningsskyldigheten kan helt eller delvis efterges om det saknas förutsättningar att utnyttja projektets resultat lönsamt.

Villkoren för fondens långivning ansluter nära till vad som gäller för lån från den svenska Fonden för industriellt utvecklingsarbete (Industrifonden) enligt förordningen (1979:630, omtryckt 1980:470) om stöd genom Fonden för industriellt utvecklingsarbete.

Svensk-norsk industrifond skall enligt sina stadgar anlita Industrifonden och motsvarande norska organ för bl. a. beredning av ärenden.

Svensk-norsk industrifond har nu verkat i drygt tre år. Det i protokollet angivna beloppet 150 milj. kr. har i sin helhet tillskjutits av Sverige. Av fondens årsredovisning för år 1984 framgår att lån till utgången av året har lämnats till 16 projekt med ett sammanlagt belopp av 65,2 milj. kr.

Enligt riktlinjer som fastställdes av fondens styrelse i december 1984 är det övergripande målet för verksamheten att stödja den internationella konkurrenskraften hos de två ländernas industrier. Detta skall ske genom att fonden bidrar med riskvillig finansiering av samarbetsprojekt inom främst produktutveckling, marknadsutveckling på resp. hemmamarknad som bas för export och gemensam marknadsutveckling i tredje land.

Fondens styrelse beslöt också att hos de båda ländernas regeringar begära en ändring av gällande bestämmelser så att fonden i fortsättningen skulle kunna lämna finansieringsstöd till projekt även i form av medelstillskott med rätt till royalty c.d. Därvid hänvisades till att den svenska Industrifonden sedan år 1980 kan lämna bidrag med förbehåll för att mottagaren förbinder sig att utge ersättning i form av antingen engångsbelopp eller royalty eller annan löpande avgift. Styrelsen såg en sådan finansieringsform som betydelsefull för att stimulera den svensk-norska fondens verksamhet.

Med anledning av fondens begäran har regeringarna nu träffat en överenskommelse om vissa ändringar i villkoren för stöd genom fonden, m. m. Överenskommelsen innebär att fonden får möjlighet att lämna stöd i form av medelstillskott på liknande villkor som gäller för bidrag från den svenska Industrifonden.

Det förutsätts att den nya stödformen skall tillämpas så att den totalt sett kan lämna åtminstone samma avkastning som skulle gälla med enbart långivning. Vidare avses fonden i undantagsfall kunna lämna stöd till projekt vars totalkostnad understiger 3 milj. kr. Därtill har vissa redaktionella ändringar i stödvillkoren och fondens stadgar gjorts.

I motion 1984/85: 3225 (m) yrkas avslag på propositionen. Motionären anser att frågan om ändringar i stödvillkoren bör övervägas först sedan fondens verksamhet och arbetsformer har utvärderats på grundval av ytterligare några års erfarenheter.

Utskottet ser det som naturligt att villkoren för Svensk-norsk industrifonds finansieringsstöd ändras i enlighet med vad som har överenskommit mellan de två regeringarna. Möjligheten att lämna stöd i former som innebär ett slags riskdelning har visat sig värdefull i den svenska Industrifondens och i de regionala utvecklingsfondernas verksamhet. Utskottet noterar att införandet av en liknande stödform i den svensk-norska fondens finansieringsverksamhet inte skall leda till en sämre avkastning än vid långivning enligt nuvarande regler. Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motion 1984/85: 3225 (m).

Utskottet har ingen erinran mot vad som anförs i propositionen om rätt för regeringen att ingå överenskommelser om framtida ändringar av stöd-villkoren.

Utskottet hemställer

att riksdagen

a) med bifall till proposition 1984/85: 204 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1984/85: 3225 godkänner den träffade överenskommelsen om ändring av villkoren för stöd genom Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete.

b) med anledning av proposition 1984/85: 204 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført om framtida förändringar av stöd-villkoren.

Stockholm den 23 maj 1985

På näringsutskottets vägnar

NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Lilly Hansson (s), Erik Hovhammar (m), Lennart Pettersson (s), Sten Svensson (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Birgitta Johansson (s), Ivar Franzén (c), Nic Grönvall (m), Per-Ola Eriksson (c) och Lars Andersson (s).

Reservation

Erik Hovhammar, Sten Svensson, Per Westerberg och Nic Grönvall (alla m) anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Fonden för — — — (=utskottet) — — — års erfarenheter.

Utskottet ansluter sig till vad som anförs i motion 1984/85: 3225 (m) om införandet av en ny stödform i Svensk-norsk industrifonds verksamhet. Enligt utskottets mening bör alltså frågan om en eventuell ändring av nuvarande stöd-villkor tas upp till övervägande först sedan ytterligare några års erfarenheter av verksamheten vunnits. Med det sagda tillstyrker

utskottet motionen. Vidare bör enligt utskottets mening frågor om ändringar av överenskommelsen om villkor för stöd genom fonden även fortsättningsvis underställas riksdagen.

Utskottet hemställer

att riksdagen

a) med bifall till motion 1984/85: 3225 avslår proposition 1984/85: 204 i vad avser förslag om godkännande av överenskommelse rörande Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete,

b) (= utskottet).

